

"THE FUTURE OF CREATIVITY IN JUDAISM"

1. What motivated me to choose the theme of novelty and creativity (or חידוש) in Jewish life is not some academic speculation but a worry--that a rupture is taking place between the past and the future of creativity in both Halakhah and מחשבה--although I shall concentrate on the former.

All of us here are, directly or indirectly, disciples of the Rav שליט"א, and for us creativity is an accepted part of our דרך both in הלכה and מחשבה. Can any of us imagine a שעור or דרשה of the Rav without a marvelous חידוש or two--or three...? We have always conceived of our future development as not just repetition, but as creativity, building block upon block and thus expanding the scope and vitality of Torah.

Yet, there are signs in the Orthodox Jewish community, here and abroad, that things are changing, that a resistance to creativity is emerging even within Halakhah itself, that, as the estimable philosopher Yogi Berra used to say, "the future ain't what it used to be." I hear a new noise in our world, the noise of mental doors being slammed shut, one after the other. Healthy minds are being closed tight by their fearful owners. Our whole sacred tradition, our intellectual מסורה, is being challenged and changed, as the very act of חידוש is being regarded as itself a חידוש and therefore suspect.

I am neither a sociologist nor the son of a sociologist, so I do not come armed with charts and statistics disguised as facts. My fears are substantiated not by incontrovertible evidence, or proof of any kind, but by a combination of intuition and rumors that may well be unfounded.

I will simply relate some anecdotes that have been told to me, as well as my own sense of what is happening, and I leave it to you to draw your own conclusions. I pray that I am wrong. If so, we will at least have--I hope--a good discussion about the role of creativity in our lives as Jews and בני תורה.

2. First, some amusing incidents relating to superficial matters, to the חיצוניות of our problem: A perceptive and objective member of our faculty--both a scholar and a ח"ח--tells me that a Belzer friend of his, a denizen of Williamsburg who learns in Boro Park, had borrowed my friend's לבמדבר "דעת מקרא" and was studying it on the bus, when another Hasidic Jew espied him and proceeded to upbraid him because he was reading a "book" (ר"ל) instead of a "ספר!" There is a conscious resistance to modern bindings in the Hasidic community; dust jackets are the sign of unwelcome and suspect change...

This resistance to surface change is more muted in the non-Hasidic "yeshivishe" community. Thus, the Artscroll phenomenon finally convinced many publishers that, at least in English, modern bindings and dust jackets are kosher. Some groups have taken to the glossy and the flashy with unrestrained zeal: one of the most ideologically hide-bound and self-righteous magazines appears in a format so flashy, so glossy, so filled with jazzy photos and zingy typeface, so "modern," that an observer can hardly avoid the suspicion that Madison Avenue types have infiltrated the movement...

But it is not only on a superficial level that any change or חידוש is looked upon with disapproval. On a more substantive level too do we find the beginnings of a subtle resistance to חידוש and that is far more worrisome. Thus, I am told that in some yeshivot--decidedly not our own--there is great praise for a עוקר הרים or געוואלדיקער מחדש, געוואלדיקער בקי, but rarely for חידושים or בקיאות for his memory and עלוי. It is worthy to be known as a human retrieval system, for the speed of comprehension and accuracy of retrieval, but not for originality or profundity.

To be fair, there is something to be said for devoting major efforts to gather and organize existing material in the world of halakhic literature. The late and much revered R. Menachem Mendel Kasher זצ"ל (in the introduction to his שרי האלף) considers our post-Holocaust age as the end of the brilliant אחרונים period (which began with R. Joseph Karo) which illuminated all branches of Torah with its spectacular originality, and the beginning of the period of concentrating, ordering, and systematizing the great mass of halakhic material so as to make it more serviceable and useable. Thus, such works, prior to our period, as שדי חמד, משנה ברורה, דרכי תשובה, and, in our own times, such classics as אוצר הפוסקים and, as well, R. Kasher's own oeuvre, especially his תורה שלמה.

But all this exemplary anthological work does not by any means deny the need and value of חידוש. R. Moshe Feinstein זצ"ל, for instance, was not a gatherer and anthologizer, but a remarkably creative mind, a מחדש who graced our generation--and was universally recognized as such.

We return, therefore, to our original question: granted that originality is often suspect and creativity disturbing to the status quo--עושה חדשות is often מלחמות--is this incipient resistance to novelty in Halakhah, this stifling of חידוש in Torah, representative of a valid strain in our tradition or is it a travesty of our entire מסורה? Is חידוש really a חידוש or is it part of an ongoing continuum of halakhic creativity? In crude terms: is it good or bad for the Jews?

3. This is not an academic lecture, and I am not a historian anyway, so I will not even presume to offer a historical record

of this phenomenon (Prof. Yohanan Silman does that admirably in the current issue of the AJA Proceedings), but I will attempt a very light sketch of some significant early sources before getting down to the more recent and contemporary scene.

We begin with the policy against חידוש--and in insistence upon the preservation and transmission of halakhic knowledge exactly as one learned it from his teacher. The protagonists here are R. Yohanan b. Zakkai and his disciple, R. Eliezer b. Hyrkanos. Thus:

אמרו עליו על ריב"ז מימיו...לא אמר דבר שלא שמע מפי רבו מעולם. וכן היה ר'אליעזר תלמידו נוהג אחריו (סוכה כח ע"א, יומא סו ע"ב)

However, while R. Eliezer clearly is of this opinion, there is some real doubt as to whether his master held to this approach:

חמשה תלמידים היו לו לריב"ז ואלו הן: ר'אליעזר בן הורקנוס...ור' אלעזר בן ערך; הוא היה מונה שבחם: אליעזר בן הורקנוס בור סוד שאינו מאבד טפה...אלעזר בן ערך כמעין המתגבר; הוא היה אומר: אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים ואליעזר בן הורקנוס בכף שניה מכריע את כולם. אבא שאול אומר משמו: אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים ואליעזר בן הורקנוס אף עמהם ואלעזר בן ערך בכף שניה מכריע את כולם

-(אבות פ"ב, י-יב)

We thus have two diametrically opposed traditions as to the views of R. Yohanan b. Zakkai, one favoring a retentive memory and accurate transmission, and the other--creativity and originality.

This dilemma is compounded--and perhaps, as a result, clarified--by a fascinating tale told in Pirkei R. Eliezer (chap.2): R. Eliezer comes to Jerusalem where he meets R. Yohanan b. Zakkai. The latter invites his pupil to "say Torah," and he declines, explaining that he has derived all his Torah from R. Yohanan b. Zakkai and therefore has nothing to tell him. But, replies R. Yohanan b. Zakkai, you can do so; indeed, אתה יכול לומר דברי תורה (truly חידוש!). Sensitive to the fact that R. Eliezer is shy about displaying originality in the presence of his teacher, R. Yohanan b. Zakkai stands outside the ביה"מ:

והיה ר"א יושב ודורש ופניו מאירות כאור החמה וקרנותיו יוצאות כקרנות של משה, ואין אדם יודע אם יום ואם לילה. בא ר'יוחנן מאחוריו ונשקו על ראשו; אמר לו: אשריכם אברהם יצחק ויעקב שיצא זה מחלצים. אמר הורקנוס: ...לא כך היה לו לומר, אלא אשרי אני שיצא זה מחלצי

As far as R. Yohanan b. Zakkai is concerned, this passage clearly supports Abba Shaul who maintained that R. Yohanan preferred the בור סוד to the מעין המתגבר, and thus creativity to retentivity. (Perhaps at one point he changed from an anti- to pro-חידוש view.) The question is only whether R. Eliezer, possessed of such enormous creative powers, abandoned his previous conservative approach as a result of this experience, or whether he reverted to it despite what happened. It is hard to believe that such a powerful experience left him untouched.

My own prejudice is that there were two views during the Tannaitic period when תושבע"פ was not permitted to be published. The conservative view, favoring retentiveness over creativity, was based on the plausible premise that working in an oral tradition requires, above all, faithful transmission of that tradition with no loss and no modification. However, once תושבע"פ was committed to writing, this view lost its cogency and, hence, the natural respect for creativity came to the fore.

Whether this interpretation is right or wrong, חידוש becomes a fact of life from the Amoraic era all through the period of the Geonim and Rishonim--and the אחרונים as well. Examples:

* R. Joshua: (חגיגה ג ע"א) א"א לביה"מ שלא יהיה בו דבר חדש

* R. Judah he-Hasid: וכל מי שגילה הקב"ה דבר ואינו כותבה ויכול לכתוב הרי גוזל מי שגילה לו ... (ספר חסידים, מבד' מרגליות, ירושלים: תשי"ז, סי' תק"ל, עמ' שנב)

* The Hida: דיש זמן לכל חידוש בתורה ולכן נשאר מקום לאחרונים לחדש בתורה, מקום שלא יכלו הראשונים לחדש, אף כי קטנם עבה ממתני האחרונים ... וזהו "חדשים לבקרים" (נחל אשכול, ורשא: תרמ"ט)

4. The last two centuries, since the Emancipation and the Enlightenment and the emerging prominence of the natural sciences along with the acceleration of technology--in other words, the beginning of modernity--saw a perceptible change in the esteem for חידוש and originality, and, one senses, a return by some, not all, to the old conservatism. Here the apprehension that powered this conservatism was not and is not a fear for the fragility of the Oral Tradition--that is no longer relevant--but a fear that the entire corpus of Torah is imperiled by a demand for change for its own sake. According to this view, creativity and novelty cannot be contained in the perimeters of Halakhah, and sooner or later the passion for originality spills over its legitimate borders and imposes itself on Torah itself and operates not within but on Halakhah. חידוש in Halakhah soon threatens to become חידוש בדת.

Before providing illustrations, consider our contemporary cultural psychology. ... Technological society based: need for change, desire for new. Technological imperative = quest for novel. Scientific grants, PhDs even in humanities, awarded for new information, not for remembering what others created... So: Worship of the New, New^{est}... permeates every facet of life... "What's new?"... Jacques Maritain: "Chronolatry"... Nonsensical, dangerous. Wit: "He who marries the spirit of the age soon finds himself a widower." ... Nothing so passe as yesterday's news... In religion, mindless pursuit novelty, fads, "with it," is noxious; not only does it ignore tradition and history, but despairs of search for any enduring truth.

This chronolatry--or "NEOPHILIA"--evokes equal & opposite reaction: "NEOPHOBIA"...With Reform, Haskalah, Secular Zionism championing the new, revolutionary, we Orthodox naturally tend to opposite: rejection of new, חידוש. As Neophilia becomes dogma of the non-religious, so we--neophobic.

From this vantage, can appreciate the famous slogan of חת"ס which has become war-cry of Hungarian Orthodoxy: חדש אסור מה"ת. Indeed, this--both slogan and policy--has dominated much of even non-Hungarian Orthodoxy of our times.

However, this repudiation of חידוש is limited to בדת, and is not meant at all to reflect on the phenomenon of חידוש in Halakhah. For the first criticisms, of any kind, of חידוש in Halakhah proper, must turn to Lithuanian Mitnagdim.

Lithuanian Mitnagdim:

* R. Hayyim Volozhiner--intellectual asceticism. R.Isaac's Introduction to Nefesh ha-Hayyim, writing of his father:

לא יאומן כי יסופר... שכל חידושים שמחדש, הן בגפ"ת או בשו"ת, הוא חושש לנהנה מד"ת, והיה קרוב בעיניו שהחידוש אולי אינו לאמיתה של תורה... והיה מתיגע לסתר דברי עצמו ולחזור ולשנות דבריו ולשקול בפלס שכלו איך להעמיד על האמת בסברא ישרה ובשקול הדעת נכונה

(But, as said, this is more of an intellectual asceticism that grows out of rigorous intellectual honesty!)

* Netziv (in משיב דבר ח"א) (see my TL chap.I, n.169): ללמוד מה ששנו הקדמונים בלי הוראה וחידוש מעצמו ודאי שרי ומצוה ואפ' שלא לשמה דעכ"פ הוא לומד תורת אמת, אבל לחדש דבר בזה בודאי אם שלא לשמה, פ'י' לכבוד עצמו, הרי זה סם המות

(But: is directed more at לשמה of pilpul, halakhic pyrotechnics, than at חידוש as such)

* Hazon Ish (See TL, ib.): ואין לנו לחדש דברים שלא נאמרו בגמרא... וגם נרתע אני מדבר של חידוש מטבעי, והפשטות הוא תמיד האמת, ואמרו שאין לומר דבר שלא שמעו מרבו

(Despite his evocation of tannaitic מרבו שמע, this is more of a rejection of פלפול than of halakhic חידוש as such)

Hasidic Thinkers:

Here we deal with a surprising phenomenon--not merely a defense but a celebration of חידוש, and not only in Halakhah but in the very nature of the Jewish religious experience as well!

Following in the foot-steps of his father-in-law, the eminent Hasidic Rebbe and halakhist, R. Abraham Borenstein, author of נזר אגלי טל and אבני נזר, writes the following in the Introduction to the latter:

וְכֹדֵר דְּבָרֵי זִכּוֹר אֶזְכֹּר מִה שֶׁשִּׁמְעָתִי קֶצֶת בְּנֵי אָדָם
טִיעִין מִדֶּרֶךְ הַשֶּׁכֶּל בְּעֵינֵי לִימוּד הוֹה"ק וְאִמְרוּ
כִּי הַלּוּמֵד וּמַחְדֵּשׁ הַדְּרוּשִׁים וְשִׂמְחָה וּמִתְעַנֵּג בְּלִימּוּדוֹ אֵין
זֶה לִימוּד הַתּוֹרָה כִּ"כ לִשְׂמָה כִּמּוּ אִם הִיא לּוֹמֵד
בְּפִשְׁטוּת שְׁאֵין לוֹ מַהֲלִימוּד שׁוּם תַּעֲנוּג וְהוּא רַק לִשְׂ
מָצוּה . אֲבָל הַלּוּמֵד וּמִתְעַנֵּג בְּלִימּוּדוֹ הֵרִי מִתְעַרֵּב
בְּלִימּוּדוֹ גַּם הִנָּאת עֲצָמוֹ . וּבִאֲמַת זֶה טַעוּת מְפֹרָסָם .
וְאִדְרָבָא כִּי זֶה הֵיא עֵיקַר מִצְוַת לִימוּד הַתּוֹרָה לַהֲיוֹת
שֵׁשׁ וְשִׂמְחָה וּמִתְעַנֵּג בְּלִימּוּדוֹ וְאִן דְּבָרֵי תּוֹרָה נִבְלָעִין
בְּדַמּוֹ . וּמֵאַחֵר שֶׁנִּהְיָה מִדְּבָרֵי תּוֹרָה הוּא נִעֲשֶׂה דְּבוּק
לַתּוֹרָה . [וְעִיִּין פִּירֶשׁ"ט סִנְהֶדְרִין ג'ה . ד"ה וְדִבְקָן] .
וּבְהוֹה"ק דְּבִין יִצְה"ט וּבִין יִצְה"ר אֵין מִתְגַּדְּלִין אֵלָא

מִתּוֹךְ שִׂמְחָה . יִצְה"ט מִתְגַּדֵּל מִתּוֹךְ שִׂמְחָה שֶׁל תּוֹרָה . יִצְה"ר כִּי . וְאִם אִמְרַת שְׁע"י הַשִּׂמְחָה שִׁישׁ
לוֹ מַהֲלִימוּד נִקְרָא שְׂמָה אוֹ עִכ"פ לִשְׂמָה וְשִׂמְחָה אוֹ עוֹד מִגֵּרַע כִּח
הַמִּצְוָה וּמִכֹּהֶנֶת אִוְרָה וְאִךְ יִגְדֵּל מִזֶּה יִצְה"ט . וּבִין שִׁינָה"ט מִתְגַּדֵּל מִזֶּה כּוֹדֵאֵי זֶה הוּא עֵיקַר
הַמִּצְוָה . וּמוֹדִינָא דֶּה־לּוּמֵד לֹא לִשְׂמָה מִצְוַת הַלִּימוּד רַק מִחֲמַת שִׁישׁ לוֹ תַּעֲנוּג בְּלִימּוּדוֹ הֵרִי זֶה
נִקְרָא לִימוּד שְׂמָה כִּהָא דְּאוֹכֵל מִצָּה שְׂמָה מִצְוָה רַק לִשְׂמָה תַּעֲנוּג אֵכִילָה וְכִהָא אִמְרוּ
לְעוֹלָם יַעֲסוּק אָדָם כִּי שְׂמָה שִׂמְחָה כִּי . אֲבָל הַלּוּמֵד לִשְׂמָה מִצְוָה וּמִתְעַנֵּג בְּלִימּוּדוֹ הֵרִי זֶה
לִימוּד לִשְׂמָה וְכֹלֵו קוֹדֵשׁ כִּי גַם תַּחֲעֲנוּג מִצְוָה :

(Self-evident that he is responding to some of the notions cited by Lithuanian Mitnagdim).

One of the outspoken advocates of חידוש and one who provides sound theological reasoning for it, is R. Zadok Hakohen of Lublin:

* In his ליקוטי מאמרים (p.139), he anticipates the Rav (see later) in emphasizing the role of חידוש as the expression of human participation, along with the רבש"ע, in the Torah's development: The Saducees, who took the Torah's words ממחרת השבת literally, and therefore started the counting of the Omer from the Sunday after פסח, did so because they believed that the Torah, once given, remained untouchable by man, ואין מקום לבני ישראל לחדש בה דבר רק כפי הכתוב שניתנה משמים, ובשמים היא לחדש דבר, ולא בשמים היא, רק ביד בני כפי יגיעת ומצאת לא בשמים היא, whereas the Pharisees held that Torah requires יד בני כפי יגיעת ומצאת, that יגיעתם והשגתם.

* In his צדקת הצדיק (#227), he avers that נשמה--the highest of the triadic soul--is characterized by חידוש, it is the creative aspect of the human personality. Thus: וזהו כח הנשמה לנשום רוח ה' חדש בלב בכל עת ע"י חידושי החכמה שבמוחו שמשיג בכל עת רוח חיות חדש

* Elsewhere, he maintains that the נשמה יתירה of Shabbat is not the same old one returning every week, but a brand new one every Shabbat! Hence, Shabbat is not a comfortably familiar

ritual, the spiritual equivalent of a pair of old shoes... Rather, it bespeaks spiritual adventurousness, a pioneering drive, a fascination with the unknown and the untried, a readiness to embrace the New as a way to 'עבודה ה'.

(Anecdote: R. Gershon Hanoach, the Radziner Rebbe, was famous for (re)introducing תכלת... Great polemics. Strived for approval by contemporary גדולים. Three fascinating negative reactions:

a) R. Hayyim Soloveitchik: will agree only if change occurred in מציאות concerning identification of חלזון, such as discovering real snail lost long ago, or rediscovering means of extracting dye; but not otherwise, for then must rely מסורה that we no longer know what חלזון is.

b) R. Isaac Elchanan Spector agreed in principle, but will not so state publicly because refuses to get involved. Reason: is engaged in extremely important communal matters (of life and death) and doesn't want to jeopardize larger interests of community by alienating left wing...

c) R. Joshua Kutner tried to squirm out of having to offer an opinion--because afraid of המתחסדים, i.e., right wingers who looked askance at any change and any חידוש, even if halakhically justified, as undermining the whole of Judaism...

Le plus ça change, le plus ç'est le même chose....)

Analysis of Lithuanian-Mitnagdic Attitude

Their reasoning seems to follow step-wise:

a) Gaon's principle of סברא ישרה, אמת, leads to suspicion of specious originality, novelty for own sake, of creativity true or false. As such, is neither psychological nor ideological, just moral: insistence upon intellectual honesty.

b) Fear of inroads by Haskalah (then: Reform, secularism, all modernity), and--Hasidism...

c) This defensive posture joins with psychological inertia, resistance to change generally, and is congealed into strongly conservative mind-set that becomes part of the culture as whole.

However, this critical reassessment of חידוש does not translate into an ideology. It was, perhaps, part of the arsenal of traditional Judaism as it confronted a hostile, arrogant, and triumphalist secularism; but it was not absorbed into the warp and woof of השקפת היהדות. At no time was חידוש בתורה confused or identified with חידוש בדת and therefore viewed with hostility or even suspicion. Even the חת"ס cannot be declared the patron of such a view.

The one who comes closest to such a negation of חידוש בהלכה as such is the Hazon Ish who, writing about טרפות, says:

אכן החזו"א כנראה תפס, שכמו שב' אלפים ראשונים היא תקופת תורה לבד, וב' אלפים אמצעיים היא תקופת תורה לבד, ה"נ התקופה אחרונה היא תקופת ימות המשיח לבד. — ואינה עוד תקופת תורה, וכיאר, שקביעות כל ההלכות היתה צריכה להעשות באותן השנים², וכן נקבעו אז כל הלכות טריפות לדורות, ואין לנו תורה חדשה אחריהם, והיתה קביעות הטריפות כפי השגחתו ית' בזמן ההוא וכו'.² וה"נ לנ"ל לנ"ד, דאפילו נחפזו כאותו הצד שקביעות הגדרת המות ע"י התנאים היתה עפ"י חכמת רופאי זמנם, נראה לומר שאין לנו היכולת לשנות

והי' נראה להעיר על זה מדברי החזו"א (חיו"ד סי' ה' אות ג') עפ"י הגמ' במס' ע"ז ט. דתנא דבי אליהו, ששם אלפים שנה הוי העולם, שני אלפים תורה, שני אלפים תורה, שני אלפים ימות המשיח וכו', וכבר עמד שם המהרש"א בח"א על כוונת הברייתא, דמאי ר"ל במאי דקאמר שב' אלפים אחרונים המה ימות המשיח, אטו ר"ל דליכא עוד בתקופה זו האחרונה שום לימוד התורה, וכיאר דכוונת הברייתא היא לומר, שמשניתנה תורה, ענין לימודה יהי' נוהג עד סוף כל העולם, אלא דבב' אלפים האחרונים, נוסף על מאי דהויא עדיין מתקופת התורה, היא ג"כ מתקופת ימות המשיח, וכן משמע קצת מלשון רש"י שמה, שכתב בד"ה שני אלפים תורה, בלא ימות המשיח, ומשמע דר"ל דבב' אלפים אחרונים הויא תקופה של תורה ביחד עם האפשרות של כיאת המשיח.

אסיא מ"ט-נ', (י"ג, א-ב) תמוז תש"ן

124

(This has consequences for contemporary שאלות, such as the question of קביעת הגדרת המות; according to Hazon Ish's view, no change in definition of death, absent any mistake found in Talmudic medical procedure, ואכמ"ל).

However, even if the conservative view of חידוש does border on an ideology, never does it turn into the kind of neophobia that puts the brakes on חידוש as halakhic creativity. The halakhic enterprise as such remained sacrosanct. Otherwise, the Lithuanian Mitnagdic giants would never have written and published חידושים!

But such neophobic retrenchment is precisely what I fear may be emerging in our own day--a new animus against originality, a resistance to any intellectual, even halakhic, creativity. Again, I dip into my basket of anecdotes and offer you some more morsels:

* A well known Rosh Yeshiva approaches a far more powerful Rosh Yeshiva in another city and presents him with a list of הלכה-למעשה propositions. The reply: I believe they are halakhically defensible, but I'm opposed--because I never heard my Rosh Yeshiva say so...

שו"ת הרא"ש, כלל נה, ט (Compare this to the following from the ומה שכתבת כי הזקן החכם רבי יעקב בן שושאן נ"ע היה שלם... ומי יעלה על לבו להרהר אחריו ולבטל פירוש, זו אינה ראייה, מי גדול לנו כרש"י זצ"ל שהאיר עיני הגולה בפירושו, ונחלקו עליו בהרבה מקומות יוצאי ירכו ר"ת ור"י ז"ל וסתרו דבריו, כי תורת אמת היא ואין מחניפין לשום לחם שמים in his Introduction, p.8, writes of a similar attempt to stifle debate and חידוש because of excessive reverence for earlier authority by saying: ומי מפתאים אשר לא ישמע אליו לדבר הזה להשליך מעליו משא החקירה והדרישה... וידע כי בנפשו הוא להבין -- האלקים נתנה בו! לדעת בין טוב לרע ובין אמת להפכו -- חכמת אלקים בקרבו. כי רוח הוא באנוש,

מא-ל אחד בראנו, אב אחד לכולנו, ולב מבין עשה בקרבנו -- לא נתכוין
(בו להיות לב אבן משולל השכל אשר היא צורתו צלם אלקים ודמות תבניתו)

* My friend, the source of much of this anecdotal information, tells me:

Rav Blau of Rishonim fame once told me that if I thought his edition of Hiddushei ha-Ritva on Bava Batra was an instant success, I was very much mistaken. It took him twenty years, he said, to break down the attitude that "We've been learning Bovo Basro without the Ritvo for years, and we don't need it now." Note: This is not some obscure Rishon.

This extends to corrections of error in texts and so on as well. Recall that the old editions of Rishonim continue to be printed, bought--and studied. I can personally attest to the relatively small sales the new editions of Rishonim garner. There is a limited market--and then it is a slow business indeed.

~~I'm sure I told you of the experience of a friend and ex-hevrusa of mine.~~ Shortly after moving into the neighborhood, he--a non-Chaim Berliner--walked into the Chaim Berlin beis hamedrish one day seeking a hevrusa. While "hanging around" he happened to overhear some "talking in learning" between two yeshiva leit. One asked a kashe--and my friend, with the speed for which he is justly famous, gave a terutz on the spot. Astounded, the makshe looked at him--and asked where he had seen it. The answer that he had just constructed it was looked upon with suspicion; the terutz had no yihhus.

I can supplement these reports with my own experience where a former חברותא refused to accept a פירוש I once gave in חומש because I was unable to document its authoritative genealogy...

I submit that if my surmisal is correct--and I hope it is not--we are entering a stage where only memory and repetition in Halakhah will be accepted and respected, but all originality, creativity, and innovative thinking, even in the most esoteric realms of Halakhah, will be execrated and condemned as dangerous if not heretical. That will signal the triumph of myopia, of know-nothingism, and will reduce the intellectually stimulating and spiritually inspiring realm of Halakha to rote questions-and-answers, and diminish all בני תורה to automatons or religious robots. This will serve to confirm every negative stereotype of halakhically observant Jews and, as well, that the spiritual and the religious is always dull and unstimulating. This kind of reputation, the result of the paralysis of the halakhic mind, is the way of חילול השם.

If is an illegitimate restriction. It trade in the name of intellectual authenticity in the market.

A few months ago there was published a שיחה by the Lubavitcher Rebbe שליט"א (Algemeiner Journal, 5/24/91), which focuses on the question of halakhic חידושים and their publication:

יב. ובענין זה (הוספה וחידוש בתורה בקשר מיט דעם זמן מתן תורתנו) יש להציע לעורר ולעודד אויף נאך אן ענין - צו מפרסם זיין און אפדרוקן חידושי תורה.

ובהקדמה:

ס'איז ידוע אז יעדער איד האט בכת, און נאכמער - האט א חיוב, צו מחדש זיין בתורה¹⁰⁰, "לאפשה לה"¹⁰¹, ווי דער אלטער רבי פסק'נט אין הלכות תלמוד תורה¹⁰²: "לחדש חידושי הלכות רבות לפי רוחב שיש בלבו וישוב דעתו". וכידוע אז יעדער איד האט זיין חלק מיוחד בתורה - "ותן חלקנו בתורתך"¹⁰³ - אין וועלכן ער האט בכת צו זיין א תלמיד וואס איז מחדש בתורה.

כדורות שלפנינו איז מען געווען זהיר בנוגע צו חידושי תורה (אפילו ווען דאס איז ניט להלכה למעשה, נאר בדרך פלפול בלבד), סיי בנוגע צו שרייבן חידושי תורה, ועאכונ'כ בנוגע צו זיי מפרסם זיין בדפוס. און די הנהגה איז געווען אז "לא כל הרוצה כו' יסול"¹⁰⁴, נאר דוקא לאחרי כו'כ תנאים וואס זיינען מוכיח אז די חידושים זיינען מכוונים לאמיתתה של תורה כו'.

משא"כ כדורות שלאחרי זה, ביז בדורנו זה - איז מחד גיסא, דארף טאקע זיין נאך א גרעסערע זהירות, ווארום ניט יעדערער וואס שרייבט חידושי תורה און שרייבט פסקי דינים קען מען זיך אויף אים פארלאזן, אבער לאידך, צוליב ירידת הדורות - דארף מען זוכן וואס מער אופנים צו מוסיף זיין אין לימוד התורה, באופן פון "גדיל תורה ויאדיר"¹⁰⁵, כולל יגדיל בפרט זה.

און דעריבער¹⁰⁶ איז כדאי צו מעורר ומורו זיין די אלע וואס זיינען שייך צו מחדש זיין בתורה - ובתנאי ווי זי ווערט געלערנט ע"פ כללי התורה כפשוט - אן אפילו אויב זיי זיינען ניט זיכער צי זייערע חידושים זיינען מכוון לאמיתתה של תורה, איז ניט נאר וואס זיי זאלן זיך ניט אפהאלטן פון שרייבן די חידושים דער - וואס זיי זאלן זיך ניט אפהאלטן פון שרייבן.

cf
235
S. 140
S. 141
S. 142

ולחוסיה, אז בשעת מ'איז מפרסם די חידושים בדפוס מאר אנדערע - איז דאך סבב בן אדם (מפני כבוד עצמו, און מנהג העולם), אויך פון נה"ב, אז ער וועט זיין נאכמער זהיר און נאכאמאל איבערקוקן און מעיין זיין אין דעם וואס ער שרייבט און איז מפרסם.

(I surmise that this sudden interest in publishing חידו"ת is, at least partly, a reaction to the Rise of the Neophobes who are now about to elevate narrowness and mental aridity to the level of religious dogma and thus desecrate the Temple of Halakhah.)

Rav Kook:

Time does not permit me to elaborate on Rav Kook's rousing affirmation of the role of the New in Jewish life generally, and חידוש in Halakhah (and השקפה) especially. I've lectured on the theme a couple of years ago, and it should be published this coming year. Permit me just this translation of a passage in his נאדר בקודש, p.33:

The life of the Jewish people, which is constantly being renewed in Eretz Israel, cause us to renew and exalt our thought processes and our logic. The specific form of this novelty must be felt in all disciplines -- in Halakhah and in Agadah, in all areas of science and ethics, in our conception of life and in our Weltanschauung. The general content of this newness must be the establishment of all spirituality on the basis of the collective life of the nation, and the establishment of all of national life on its highest spiritual basis, and the complete coordination of secular life with sacred life, and physical life with spiritual life in general.

This passage is important not only for the light it sheds on the influence on Rav Kook of the Zionist experiment and the novelty of the Jewish situation it was creating, but also for the insight into the content of Rav Kook's conception of the New. New ways of thinking must be insinuated into the study of Halakhah, of Agadah, of ethics and morality. The New must characterize our Weltanschauung, our very conception of life itself. The